

Katrine Fylkings mundtlige beretning ved Københavns Lærerforenings generalforsamling 2024

Det talte ord gælder

Jubilæum/Lærerens dag

Kære kolleger, kære generalforsamling

I år er et jubilæumsår: Vores gamle forening, Danmarks Lærerforening, fylder 150 år, som en af de ældste fagforeninger i Danmark. I 150 år har foreningen talt professionens sag, kæmpet for en stærk folkeskole og arbejdet for bedre arbejdsvilkår til lærerne. Det er værd at fejre.

I dag er det også Lærerens Dag. Det er en international FN-mærkedag, som fejres i hele verden, hvor man anerkender lærernes indsats og deres store betydning for børn i hele verden.

I morges var Gordon og jeg på besøg på Bellahøj Skole for at fejre lærerens dag. Undervisningsminister Mattias Tesfaye deltog også. Det er altid dejligt at kunne vise den københavnske folkeskole frem.

Alle børn har ret til at gå i skole og blive undervist af lærere. En god skole er grundlaget for et godt og demokratisk samfund med lighed og velfærd. Den vigtigste forudsætning for en god skole er en stærk lærerprofession. Det vil jeg lade være rammen for dette års mundtlige beretning - en stærk lærerprofession.

Hvorfor er det vigtigt for os med en stærk lærerprofession?

Først og fremmest fordi den gode skole begynder med den gode lærer.

En god lærer sætter aftryk – store og små – i alle sine elever, som kan vare resten af livet- ja måske flere generationer frem. På en måde kan man sige, at læreren er med til at påvirke evigheden - man kan aldrig helt sige, hvor betydningen stopper.

Lærerprofessionen

Vi skal blive stærkere i vores bevidsthed om vores professions styrke og værdi. Vores samfund kan ikke fungere, hvis vi ikke har uddannede og dygtige lærere.

Men der har været nogen, som har haft andre planer med folkeskolen. Nogen har ønsket at tage magten over skolen. Og dermed tage magten fra lærerne og professionen. Man har bevidst talt vores profession ned.

Det er et distancerende og fjendtligt billede, der bliver skabt, når der tales om ”det rigtige børnesyn”, ”flere voksne” eller ”skolen som en velfærdsinstitution”. Når elever bliver til børn, når lærerne bliver til voksne, undervisning bliver til læring, eller når ”Lærerens dag” bliver til ”medarbejdernes dag”, så er det med til at udvande betydningen af skolen og af læreren. Alt det udgør et problem, som vi skal tage alvorligt.

Vi har med vores profession pligt til at gå i kamp for skolen, for vores profession og for vores elever, når der er fare på færde.

Hvis man tager lærerne ud af ligningen eller ikke anerkender deres betydning, er der ingen skole tilbage.

Det kan handle om uvidenhed eller misforståelser. Men det nedbryder og ødelægger langsomt vores allervigtigste samfundsinstitution, folkeskolen og lærerstanden. Det skal vi være klar over. Og det er derfor, at vi er nødt til at handle.

Jeg deltog i et møde for tillidsrepræsentanter og ud af samtalen opstod spørgsmålet, hvad kendetegner en god lærer, hvad er det, en lærer kan?

Det skal vi vide, og det skal vi kunne svare på.

Samfundet omkring os skal respektere vores profession, men det kræver også noget af os. Vi skal skabe en bevægelse. Vi skal udfolde vores profession. Vi skal vise vejen alle de steder, hvor vi kan komme til det, når det handler om folkeskolen og om vores arbejde.

Det kræver tillid til vores egen professionelle dømmekraft og muligheder for at udfolde den.

Vi skal tale skolen og lærerfaget op. Det er ikke det samme som at tale vores arbejdsvilkår op, dem skal vi tale om, som de er. Men det er os, der har fagligheden og dermed også en forpligtelse til at sætte ord på, hvad den gode undervisning er. Vi skal definere, hvad skolen er.

Man kan ikke udvikle skolen uden lærerne – det er heldigvis ved at gå op for de fleste nu. Andelen af uddannede lærere, som varetager undervisningen i folkeskolen i København, er bekymrende lav. Det skal vi have ændret!

Folkeskoleaftalen

Vi står ved en skillevej, og vi har en chance, som skal gribes. Det gælder for eksempel det, der er aftalt om fagfornyelse. Tiden er kommet til et endeligt opgør med målstyring af vores undervisning. Vi skal gribe muligheden for at bringe vores faglighed i spil.

Jeg håber, at vi med fagfornyelsen kan bruge muligheden til at få talt om, hvad skolens kerneopgave er. Det er god undervisning. At det netop handler om at åbne verden for eleverne gennem undervisning i fagene.

Demokrati

Et samfund bliver ikke bedre, end den skole, det har. Uanset om vi taler om en stærk folkeskole, lærerprofessionen eller det specialiserede område, så starter det hele med folkeskolens demokratiske tilstand.

Hvis nogen på Rådhuset mener det alvorlig med ønsket om at have flere elever med særlige specialpædagogiske behov i den almene undervisning, så bliver det ikke til virkelighed uden at give mere indflydelse til os lærere.

Vi har som lærere for lidt indflydelse på folkeskolen. Vi så det med vores ønske om at arbejde med professionel kapital. Sidste års generalforsamling vedtog en resolution, hvor vi opfordrede politikerne på Rådhuset til et samarbejde om professionel kapital. Men der er endnu ikke kommet en konkret reaktion fra politikerne eller fra forvaltningen. Det er ikke gået op for dem, at nøglen til at lykkes i folkeskolen ligger hos de fagprofessionelle.

Samarbejdet med forvaltningen og det politiske udvalg

Der er en gammel opfattelse i forvaltningen på Rådhuset om, at KLF, dem kan man ikke samarbejde med. For de siger altid nej. Og det er jo en meget bekvem tilgang, hvis man fortrækker at styre skolen uden at involvere de fagprofessionelle.

Men det er ikke særlig demokratisk. Vi oplever toppen i en forvaltning, som har deres egen dagsorden. Sidste år fortalte jeg her fra talerstolen om noget lignende, og jeg må desværre konstatere, at det billede på mange måder stadigvæk hænger ved.

Men nu er det jo heldigvis ikke toppen i forvaltningen, men politikerne, der har magten her i hovedstaden. Eller sådan burde det da være. Jeg har brugt meget tid og mange kræfter på at være i dialog med Rådhusets politikere fra alle partier. Og jeg oplever heldigvis, at der lyttes. Og jeg oplever faktisk også, at mange politikere har et udtalt behov for at få input og viden fra os, der kender folkeskolens hverdag og udfordringer. Det skal vi give dem, så det også afspejler sig i de beslutninger, der bliver truffet. Vi skal også se handling.

Jeg har blandt andet brugt mine tre år som formand på at vise, at KLF, dem kan man godt samarbejde med. Vi kommer med bud på løsninger på folkeskolens problemer, og vi kommer med viden om de faktiske forhold i skolens hverdag. Men det kræver, at vi får medindflydelse – og ikke alene spises af med inddragelse uden indflydelse. Det er et langt sejt træk, men det er min fornemmelse, at vi er kommet et stykke af vejen.

For mig er der ikke noget alternativ til samarbejde, hvis vi skal udvikle den københavnske folkeskole i en bedre retning. Men det ser ud til, at det nogle steder kræver et større opgør med en forvaltning, som politiserer. Vi savner åbenhed, tydelige processer, faglighed og en større forståelse af, hvad skolen er - og ikke mindst en erkendelse af, at ingen kan udvikle skole uden at have de fagprofessionelle med.

Budgetaftale

Dette års økonomiaftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening er blevet omtalt som den bedste i mange år, og det er da også rigtigt. Men budgetloven er der ikke taget et opgør med, og der ligger nu mange milliarder i den københavnske kommunekasse, som vi ikke kan bruge. Vi må og skal have taget et endeligt opgør med budgetloven, før det bliver muligt at finde de helt nødvendige investeringer – både i folkeskolen og i resten af den offentlige sektor.

Københavns Lærerforening har arbejdet aktivt for at få indflydelse på budget 2025, hvor der har været lagt op til et budgetforlig, som skal understøtte hele den store forandring af folkeskolen, hvor færre elever skal være i specialiserede tilbud. Det er en målsætning, som har opbakning fra alle partier på Rådhuset og kaldes for ”Mangfoldige børnefællesskaber”.

Når vi i KLF arbejder med de kommunale budgetter, så er det meget vigtigt for mig, at vi byder ind med konstruktive forslag begrundet med vores faglige vurderinger for at kvalificere politikernes beslutninger. Vi bliver ofte budt ind meget sent i processen, hvor der reelt ikke er mulighed for indflydelse på budgetforslagene, og man skal være meget hurtig for at påvirke de politiske beslutninger.

Om årets budgetforlig tør jeg godt sige, at vi virkelig var hurtige, og vi fik indflydelse.

Vi bliver ind imellem beskyldt for hele tiden at skælde politikerne ud, når vi taler imod deres besparelser og fortæller om hverdagen på skolerne. Men det er da vores pligt at gøre politikerne opmærksomme på konsekvenserne i praksis af de valg, som de træffer på Rådhuset.

Vi har på en konstruktiv og velovervejet måde budt ind med konkrete løsninger på skolens udfordringer. Vi har budt ind med en grundlæggende plan for en genopretning af folkeskolen. Vi har budt ind med, hvad der skal til for at færre elever på sigt skal visiteres til specialiserede tilbud.

Vi fik langt fra alt, hvad vi ville ved budget 2025. Men jeg vil godt sige det klart og tydeligt, at selvom der mangler meget i den budgetaftale, der blev vedtaget, så kan man tydeligt se, at der er nogle politikere, som ville skolen det godt. Det skal de have tak for. Og når jeg så har sagt det, vil jeg også forbeholde mig retten til at skælde ud, når vi, som de fagprofessionelle på skolerne godt ved, at der er politiske beslutninger, som intet forhold har til den virkelige verden i folkeskolens dagligdag. Der er langt til, at vi kan erklære os tilfredse med det budget, der er vedtaget. Især når vi ved, at det ligger i forlængelse af en årrække, hvor der år efter år er blevet skåret ned på folkeskolen.

Kolonierne 125 år

Det er ikke kun Danmarks Lærerforening, som har rund fødselsdag i år. Københavns Lærerforenings Kolonier fejrer i år deres 125-års jubilæum. Koloniernes historie går hånd i hånd med den københavnske folkeskoles historie. Samarbejdet har været stærkt med et fælles ønske om at skabe social lighed og gode oplevelser for børnene i København. Når vi ser tilbage på Koloniernes historie, så har de taget et stort ansvar

for, at alle børn skulle trives og udvikle sig i et trygt fællesskab. Det kan måske være et mere jordnært eksempel på det, som nogle i dag kalder for ”Mangfoldige børnefællesskaber”.

Desværre er det, vi oplever lige nu en systematisk ødelæggelse af børnefællesskaber udenfor skolen. Politikere som er af den opfattelse, at Kolonierne er en forretning, hvor kommunen uden yderligere forpligtelse kan købe kolonipladser. Det er historieløst og bekymrende.

I budgetforhandlingerne var der lagt op til massive besparelser på kolonierne. Noget blev taget af bordet, men desværre ser det ud til at de besparelser på 1,7 millioner kroner, som vi endte med, vil få stor betydning for Kolonierne. Det er ødelæggende og det vil slå rigtig hårdt i forlængelse af sidste års besparelser. Fripladser og delvise fripladser risikerer at være fortid. Nu skal Koloni åbenbart være for de børn, hvis familier kan betale 2850 kroner for en uges ophold. Det er ikke en by med lige muligheder for alle børn. Det er ikke den by, som jeg ønsker!

Kommunalvalg

Den politiske situation i København er åben, og vi går ind i et valgår.

Kommunalvalget fylder allerede nu i vores arbejde, og sådan vil det være hele det kommende år. Det ser ud til at blive et meget spændende valg. Socialdemokratiet satser stort ved allerede nu at have sat Pernille Rosenkrantz-Theil ind som overborgmesterkandidat. Enhedslisten er igen med i budgetaftalen. Og de Konservative ser ud til at have et ønske om at stå udenfor. I Københavns Lærerforening er vi allerede i kontakt med både kandidater og partier, som er i gang med at forberede deres valgkamp. En ting står nemlig centralt for mig: Kommunalvalg 2025 skal være et valg, der handler om folkeskolen. Vi skal have sat folkeskolen øverst på den politiske dagsorden.

Specialanalysen

Ved sidste års budgetaftale blev det besluttet at få gennemført en analyse af hele specialområdet i folkeskolen. Ønsket var at finde en løsning på de stigende udgifter til det specialiserede område.

KLF fik plads i en følgegruppe. Der blev også pludselig nedsat et såkaldt ”Advisory Board”, som skulle udarbejde nogle anbefalinger. Forvaltningen har udarbejdet et omfattende materiale under overskriften ”Specialanalysen 2024” med et budgetnotat og en beskrivelse af den forandring, som ønskes. Centralt i arbejdet står en målsætning om, at maksimalt 3% af eleverne i den københavnske folkeskole skal kunne visiteres til specialundervisning.

Arbejdet i følgegruppen har båret præg af udelukkende at være orienteringer, og fra Advisory Boardet har der efterfølgende været kritik af, at der ikke har været overensstemmelse med deres anbefalinger og forvaltningens indstilling til udvalget. Hvis man er i tvivl om, hvad jeg mener, når jeg taler om en politiseret forvaltning, så er her et klokkeklart eksempel.

Vi kan ikke på nogen måde se KLFs anbefalinger eller bud på løsninger i analysen. Derfor har vi efterfølgende udarbejdet vores egne klare anbefalinger og sendt dem til politikere og forvaltning. Der må aldrig være tvivl om, hvad KLF mener.

Med under en uge fra forvaltningens udspil til det møde, hvor Børne- og ungdomsudvalget skulle træffe beslutning, så jeg ingen anden mulighed end at hasteindkalde til et fælles TR-møde. Mødet mandede ud i en udtalelse, som krævede investeringer i folkeskolens almenundervisning. Og da udvalget skulle til det afgørende møde på Rådhuset, blev medlemmerne mødt af budskaber på små flag fra mere end 1000 lærere over hele byen. Senere havde vi en markering med store flag fra alle skoler. Det gjorde indtryk.

Samtidig havde vi hele vejen igennem et tæt samarbejde med både Skolelederne og Skole og Forældre. I sidste ende lykkedes det os at få udskudt beslutningen i udvalget.

Jeg er ekstremt stolt af den indsats, vi ydede på meget, meget kort tid, da der var brug for det. Vi viste, at Københavns Lærerforening er klar til at gå i aktion, og at vi har medlemmernes fulde opbakning. Tak, til alle som bidrog – hver eneste kraft, som blev lagt i det arbejde, hvert eneste budskab på hver eneste papirflag havde betydning. Det var fantastisk at opleve. Vi gjorde en forskel!

Arbejdstid

I København arbejder vi for at realisere A20 arbejdstidsaftalen på alle niveauer, så aftalens intentioner efterleves. Vi har brugt mange ressourcer på at få den kommunale redegørelse til at leve op til bestemmelserne i overenskomsten, men det har været meget vanskeligt. På baggrund af konkret uenighed mellem parterne har Københavns Lærerforening rejst en sag til Danmarks Lærerforening, som er gået videre til Lærernes Centralorganisation. Københavns Kommune er efterfølgende blevet pålagt af Kommunernes Landsforening at anføre andelen af arbejdstid. Vi står fast på, at den kommunale redegørelse handler om arbejdstid. Ikke om økonomi, ikke om luftige målsætninger eller noget som helst andet. Den handler om arbejdstid. Vi har oplevelsen af, at vi sidder overfor en arbejdsgiver, som ikke anerkender, at det er en fælles aftale. Vi accepterer ikke overenskomstbrud, vi er en fagforening, og her gør vi det, som vi skal gøre. Vi skal stå fast.

Frem mod overenskomstforhandlingerne i 2025 vil vi evaluere aftalen, og vi har brug for, at I alle sammen byder ind her med jeres synspunkter om, hvordan aftalen fungerer for jer. Vores tillidsrepræsentanter får en nøglerolle i denne opgave, da vi sammen skal finde en vej for, hvordan vi som forening kommer til at stå stærkt med gode argumenter og forslag til løsninger og styrkelse af aftalen. Alle holdninger skal begrundes og har konsekvenser. Jeg ser frem til, at vi skal tale om og diskutere med hinanden, hvilke krav vi stiller som forening.

Overenskomstforhandlinger handler om andet og mere end løn og arbejdstid. For mig er spørgsmålet om at sikre et godt arbejdsmiljø på alle arbejdspladser også en væsentlig del af forhandlingerne. Og når jeg bruger ordet ”arbejdspladser” er det for at minde om, at vi i KLF har medlemmer mange andre steder end på byens lærerværelser. Vi har undervisere på SOSU-skolerne, vi har UU-vejledere, vi har børnehaveklasseledere, og vi har en lang række andre mindre medlemsgrupper. Deres arbejdsvilkår og deres arbejdsmiljø er fuldt ud lige så vigtigt for os. De er en vigtig del af fællesskabet i KLF.

Overenskomster er fagforeningens hjerte, og det er helt grundlæggende, at vi prioriterer det arbejde højt og indgår gode aftaler for vores medlemmer med grundværdier, som principielt stiller os stærkt nu og mange år ud i fremtiden.

Ytringsfrihed/kritik/TR

Jeg synes, vi har en god og levende debatkultur i KLF. Vi har udviklet en god måde at mødes til fælles TR-møder flere gange om året. Her kan vi dele erfaringer og drøfte problemer på tværs af arbejdspladserne.

Vi oplever desværre, at der er flere og flere medlemmer, som føler sig presset til ikke at ytre sig kritisk i relation til deres arbejde eller ikke ytre sig om deres oplevelser. Det er et kæmpestort problem, som vi er nødt til at tage alvorligt og handle på.

At stille sig til rådighed som tillidsrepræsentant for medlemmerne på sin arbejdsplads er at stille sig til rådighed for fællesskabet. Funktionen som tillidsrepræsentant er et ædelt hverv, man står op for sine kolleger, man sørger for, at rettigheder og aftaler overholdes, man beskytter både den enkelte og fællesskabet.

Jeg vil godt på dagen i dag, hvor vi både fejrer Lærerens Dag og Danmarks Lærerforenings jubilæum, sige tak alle tillidsrepræsentanter både her i byen og over hele landet. Det er jer, der binder hele foreningen sammen, det er jer der er grundstenen i vores bevægelse – vores fagforening. Tak!

Tillidsrepræsentanten har en central rolle i skolens virke og hverdag, hvor man er bindeleddet mellem foreningen og arbejdspladsen. I samarbejde med ledelsen og de andre tillidsvalgte har man opgaven at sørge for, at det er en god arbejdsplads for alle. Tillidsrepræsentanten har også en central rolle og kan fremføre kritik – også overfor ledelsen på vegne af kollegerne, når det bliver svært på arbejdspladsen.

Derfor er tillidsrepræsentanten beskyttet.

Jeg har talt om demokrati, jeg har talt om åbenhed. Og jeg har talt om, at dialog og samarbejde er den bedste vej frem. For det tror jeg på. Men lad mig slutte af i dag med at slå fast, at der også er spørgsmål, som ikke er til forhandling. Der er forhold, hvor vi ikke bøjer os. Hvor vi ikke flytter os en millimeter.

Vi står lige nu i en situation, hvor en af vores tillidsrepræsentanter er blevet fritaget for tjeneste. Det har betydning for den pågældende tillidsrepræsentant, som er i en ulidelig situation. Det har betydning for den skole og det lærerkollegie, som nu mangler deres valgte tillidsrepræsentant. Og så har det rigtig stor betydning for os alle sammen her i salen. I sidste ende kan det have betydning for hele Danmarks Lærerforening og for hele fagbevægelsen i Danmark.

Til den pågældende tillidsrepræsentant og alle medlemmer på den pågældende skole vil jeg godt sige: I er ikke alene.

Vi står lige bag jer!

Jeg ved, at vi står sammen. Jeg ved, at der ikke er nogen, som svigter, når det gælder.

Vi vil aldrig acceptere, at vores tillidsrepræsentanter bliver udsat for det, der sker lige nu på Nørrebro. Det er helt principielt, det er et angreb på den danske model, og det er et brud på vores overenskomst.

Tak til Gordon og til Danmarks Lærerforening for at stå sammen med os. Det betyder meget at opleve, at når det gælder, så står vi øjeblikkelig sammen, med solid støtte og opbakning til hinanden.

Der er ikke noget, vi skal passe mere på end vores tillidsrepræsentanter. Det ved vi, og det gør vi.

Tak for ordet.